

Valtiovarainministeriö

Viite: Valtiovarainministeriön vero-osaston kirje 14.12.2011 (VM 150:00/2011)

LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö on viitekohdassa mainitussa kirjeessään pyytänyt eduskunnan oikeusasiamieheltä lausuntoa hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Tullin hallinnosta ja siihen liittyvien eräiden lakien muuttamisesta. Hallituksen esityksen luonnokseen sisältyy myös luonnos valtioneuvoston asetukseksi Tullin hallinnosta.

Lausuntonani esitän kohteliaimmin seuraavan.

Kuten luonnoksessa todetaan, se perustuu Verohallinnosta annetun lain mukaiseen malliin tullilaitoksen järjestämisestä valtiovarainministeriön hallinnon alalle Tulli-nimiseksi viranomaiseksi, jonka toimialueena olisi koko maa. Esitys ei sisällä ehdotusta tullin tehtävien muuttamisesta. Minulla ei ole pääosin huomauttamista esityksistä, jotka noudattavat niitä huomioita, joita perustuslakivaliokunta on esittänyt antaessaan lausunnon hallituksen esitykseen 148/2007 vp laiksi Verohallinnosta (PeVL 5/2008 vp). Ehdotus poikkeaa perustuslakivaliokunnan kannanotosta sekä Verohallinnosta annetun lain (nykyisin 503/2010) sisällöstä kelpoisuusvaatimuksia koskevin osin siten, että hallituksen esityksen luonnoksessa ei lakiin ole sisällytetty säännöstä pääjohtajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista. Viittaan tällä osin perustuslakivaliokunnan käsitykseen siitä, että on asianmukaista säätää laissa ainakin pääjohtajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista. Lisäksi hallituksen esityksen luonnoksen delegointisäännös (9 §) on siten epätasällinen, että siinä ei yksilöidä, että asetuksella voidaan säätää virkojen kelpoisuusvaatimuksista, kuten Verohallinnosta annetussa laissa on säädetty (10 §).

Lisäksi kiinnitän vielä huomiota Tullin hallinnosta annettavan valtioneuvoston asetuksen luonnoksen säännökseen kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista (5 §). Säännös on sellaisenaan otettu nykyisin voimassaolevasta valtioneuvoston asetuksesta tullilaitoksesta (205/2008). Säännös ei samansisältöisenä enää sovellu tullin organisaation uudistuksen jälkeen, koska tullista muodostetaan tuolloin yksi

viranomainen. Näin ollen erottelu yksikielisen ja kaksikieliseen viranomaiseen ei ole mahdollinen, vaan sääntelyn täytyy pohjautua niihin periaatteisiin, jotka luonnoksen perusteluissa tältä osin todettu. Totean kuitenkin, että esityksessä todetaan, ettei tullin alueellisilla toimintayksiköillä olisi mitään alueellisia toimialuerajoja. Tällöin esitys yksi- ja kaksikielisistä toimintayksiköistä poikkeaa siitä, mitä kielilain 6 §:n 2 momentissa on säädetty valtakunnallisen viranomaisen alueellisen yksikön kielestä. Laissa alueellisen yksikön kieli määräytyy yksikön *toimialueen* kuntien kielellisen aseman perusteella. Näin ollen kielelliset velvoitteet tulee selkeästi ilmaista säännöksessä.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Esittelijäneuvos

Riitta Länsisyrjä